

Report z rezidenčního pobytu

Termín: 19. – 26. 9. 2024

Místo: Srbsko – BITEF Festival, CirkoBalkana

Projekt: Manažersko-kurátorská rezidence

Zúčastnili se: Petr Husička

CÍL REZIDENČNÍHO POBYTU

Hlavním záměrem mého rezidenčního pobytu v Bělehradu bylo prozkoumat možnosti Srbského (resp. ex-Jugoslávského) divadelního trhu a navázat kontakt s jeho zástupci, zejména decision-makery, uměleckými řediteli divadel a festivalů. Zároveň jsem chtěl nasát atmosféru zdejší umělecké scény a najít možné průsečíky s naší tvorbou. A v neposlední řadě jsem plánoval využít čas k inspiraci prostředím a focusované práci nad bookingovou strategií Cirku La Putyka.

OBSAH A PRŮBĚH REZIDENČNÍHO POBYTU

Výše uvedené cíle se v podstatě podařilo splnit, a to zejména díky skvělé přípravě Lucie Orbók a posunu termínu rezidence tak, že namísto jednoho festivalu jsem stihl hned tři.

Ohledně svého příletu do Bělehradu ve čtvrtek 19. 9. jsem absolvoval první schůzku s Lucií Orbók, ředitelkou Českého centra Bělehrad, kdy jsme řešili jak náležitosti rezidence, její organizaci a plán aktivit, tak jsem získal rychlý exkurz do současné kulturně-politické situace Srbska a zdejší nezávislé kulturní scény. Následovalo ubytování na Ambasádě ČR, jejíž zázemí jsem pak využíval i pro každodenní práci, a seznámení s blízkým okolím. Večer jsem se pak zúčastnil zahájení festivalu CirkoBalkana, v rámci kterého jsem shlédl premiéru chorvatské inscenace Šupljine i Praznine autora i jediného performerera Domagoje Šoiće, a poprvé jsem se setkal s uměleckým ředitelem festivalu, Milanem Manićem.

V pátek 20. 9. jsem dopoledne věnoval prohlídce historického centra Bělehradu a přilehlých ulic. Po obědě jsme pak s Lucií vyrazili vlakem do Nového Sadu, kde jsme probírali možnosti podpory a spolupráce místního Českého Centra v případě hostování CLP v Srbsku, stejně jako další možné zdroje a spolupracující organizace. Po zběžné prohlídce centra města jsme v nově otevřeném kulturním centru místní Univerzity absolvovali schůzku se Zmajou Popović, uměleckou ředitelkou právě probíhajícího festivalu Tanz Platz a specialistkou na EU granty v kultuře a edukačních programech, včetně uměleckých rezidenčních pobytů. Po schůzce následovala prohlídka nového multifunkčního divadelního sálu a festivalové představení Gladni mladé polské choreografky Agnieszky Jachym. A pak už jen noční vlak zpět do Bělehradu.

V sobotu 21. 9. jsem dopoledne využil k plánování koncepce případného místního turné, zapracoval již zjištěné možnosti a limity, nečeňoval varianty dopravy atd. Na oběd jsem byl pozván týmem festivalu

CirkoBalkana do festivalového zázemí a po obědě navázal plánovanou schůzkou s Milanem Maničem, kdy jsme probírali možnosti vzájemné spolupráce, zvláště pak případné hostování některé z inscenací CLP na zdejší festivalu. Festival CirkoBalkana je vlastně putovním festivalem po bývalé Jugoslávii, každý rok totiž trvá měsíc v chorvatském Záhřebu, měsíc v srbském Bělehradu, a po týdnu pak ve slovinské Lublani a bosenském Mostaru. Příležitostí je tedy do budoucna teoreticky více. Zbytek odpoledne jsem strávil v mimořádně inspirativním prostředí Silosi a přilehlé čtvrti Dorćol, abych se večer vrátil zpět na festival a shlédl krásné francouzské představení Le repos du guerrier Eduarda Peuricharda, které na festivalu vzniklo v rámci rezidence platformy CirkusNext.

Nedělní ráno 22. 9. jsem využil k přípravě na svou pondělní prezentaci. Stihl jsem ale i návštěvu galerie současného srbského umění Štab, která sídlí v nově vzniklé čtvrti Beograd Waterfront, což je sám o sobě kulturní šok. Následně jsem navštívil rodinné odpoledne na festivalu Baš ta nedelja, kde byla kromě akrobatických a tanečních workshopů také možnost využít sítotiskovou dílnu či nakoupit si designové šperky, umělecké a textilní výrobky spřátelených výtvarníků. V rámci rodinného programu bylo také francouzské cirkusové představení Trait(s) pro děti od 3 let. Večer jsem pak strávil na koncertě české kapely Terne Čhave v rámci festivalu Todo Mundo a seznámil se s dalšími členy Českého centra Bělehrad i manažerem kapely, Dušanem Svibou, s nímž jsme mimo jiné rovnou řešili zapojení CLP do jeho festivalu Colour Meeting v Poličce v létě 2025.

Pondělní dopoledne 23. 9. jsem opět věnoval převážně přípravě na večerní prezentaci. V odpoledních hodinách jsem se sešel s dalšími umělci týmu CirkoBalkana, místní akrobatkou a festivalovou PR manažerkou v jedné osobě, Dankou Sekulović, a již zmiňovaným chorvatským žonglérem Domagojem Šoićem, kteří mi opět více osvětlili situaci novocirkusové scény na Balkáně a fungování festivalu, který se v tomto komplikovaném regionu snaží spojovat rozdělené země cirkusovým uměním. Zmínili i důležitou součást letošního festivalu, kterou je program kulturní advokacie Cirkus=Art, spolu-pořádaný s divadelní organizací Teatroskop, který se snaží zlepšit pozici nového cirkusu v regionu. V podvečer jsme vyzkoušeli projekci a světla v hlavním cirkusovém stanu festivalu CirkoBalkana, kde jsem pak od 19:00 prezentoval uměleckou cestu Cirku La Putyka, od party nadšenců po největší profesionální novocirkusový soubor v Čechách. Byl to vlastně takový dramaturgický úvod k projekci filmového záznamu našeho největšího projektu Cesty. Promítání mělo úspěch, zúčastnilo se ho zhruba 25-30 diváků a byl smích i slzy, potlesk a slova chvály. I v dalších dnech jsem se pak setkával s díky za krásné představení, respektive jeho záznam.

V úterý 24. 9. proběhl obsáhlá prohlídka všech prostor Českého domu a společný oběd s týmem Českého centra. Odpoledne pak díky kontaktům ČC návštěva největšího místního komiksového nakladatelství DarkWood a komiksově-street-artové Uličnaja galerija. V rámci festivalového programu jsem se pak setkal se zástupci zdejšího Francouzského institutu (Caroline Sotta) a již zmíněné organizace Teatroskop (Tanjou Gavrilovic). Společně jsme pak shlédli unikátní francouzské představení podvodního cirkusu Out of the Blue v naprosto úžasném prostoru bývalých doků bělehradského přístavu. Právě zde by se teoreticky dalo odehrát i představení CLP.

Středu 25. 9. jsem využil k návštěvě Nového Bělehradu a prohlídce zdejší brutalistické architektury. Odpoledne jsme měli dlouhou závěrečnou schůzku s Lucií ohledně dalšího postupu a plánování zájezdu

CLP. Následně jsme se společně zúčastnili zahajovacího představení festivalu BITEF. Taneční představení Mellowing připravil pro berlínský Dance On Ensemble řecký choreograf Christos Papadopoulos. V rámci zahajovacího koktejlu jsme se pak setkali i s uměleckým ředitelem festivalu, Nikitou Milivojevičem, který je v posledních letech velkým fanouškem nového cirkusu a zajímá ho práce CLP. Dohodli jsme se tedy na propojení, zaslání veškerých materiálů a dalším kontaktu po skončení festivalu.

Čtvrtek 26. 9. se již nesl ve znamení mého odletu. Rozloučil jsem se tedy s ambasadou, dal si poslední kafe v oblíbeném dorčolském Drip Coffee, kde jsem začal sepsovat tento report, a oběd v Drama Čevapi u Národního divadla. Následovalo rychlé loučení s Lucií, Alžbětou a Ivou v Českém domě a pak již cesta na letiště.

KONKRÉTNÍ PŘÍNOSY A VÝSTUPY REZIDENČNÍHO POBYTU

Díky mé rezidenci jsem získal důležité poznatky o zdejší aktuální kulturně-politické situaci, možnostech a principech financování kultury, a zvláště živého umění, lokálního i globálního. Což jsou důležité vstupy pro plánování možného divadelního zájezdu CLP do Srbska. Se všemi výše uvedenými uměleckými řediteli zmiňovaných festivalů jsme tento krok již oficiálně rozjednali. Původně jsem si myslel, že bychom stihli rovnou sepsat projekt a požádat již 2. 10. o grant na OMV MKČR, ale právě z důvodu extrémně komplikovaného financování těchto subjektů se má představa brzy ukázala jako nereálná. Nicméně jsme se všemi festivaly stále v kontaktu a plánujeme následné kroky tak, abychom podali žádost o grant na podporu kulturních projektů vysílaných do zahraničí v březnu 2025.

Spolupráce s Českým centrem Bělehrad naprosto překonala mé představy. Proaktivní přístup paní ředitelky Lucie Orbók byl neuvěřitelný. Ať už důkladná příprava ještě před mým příjezdem, kdy jsme měli několik on-line meetingů, kde sama Lucie přicházela s dalšími nápady a tipy, sjednání schůzek se všemi podstatnými kontakty, tak obzvláště absolutně nepřekonatelná péče na místě, kde opravdu nic nebyl problém a každé setkání bylo plné další inspirace. Takovou rezidenci a obecně spolupráci mohou opravdu vřele doporučit.

Bylo skvělé, že se mou prezentací k patnáctileté umělecké cestě Cirku La Putyka podařilo spojit právě s festivalem CirkoBalkana, kde získala to správné publikum. Obě organizace pořádající tento festival, tedy srbská Cirkusfera a chorvatská Cirkorama, jsou obdobně staré a prošli si rovněž mnoha vývojovými kotrmelci. Bylo proto zajímavé diskutovat např. o tom, do jaké míry mají organizace růst a co je udržitelné, jak se prosadit mimo svůj region, nebo i v CLP stále aktuální téma stárnutí v cirkuse, resp. druhá kariéra. Festivalový diváci pak ocenili mimořádnou technickou kvalitu a zpracování filmového záznamu, díky čemuž si představení Cesty užili tak, jako by na něm skutečně byli naživo.

Jediné, na co jsem se plně soustředit nedokázal bylo plánované zpracovávání dlouhodobé bookingové strategie CLP. Namísto toho jsem se zaměřil právě na plánování a přípravu divadelního zájezdu našeho představení Runners do Srbska.

DO BUDOUCNA

V současné chvíli jsem ve spojení se Zmajou Petrović, Milanem Manićem i Nikitou Milivojevićem a budeme se snažit společně nalézt cestu, jak na příští ročník některého (či více) z těchto festivalů přivést představení Runners souboru Cirk La Putyka. Všechny kroky a vývoj budeme rovněž konzultovat s Lucií Orbók a Českým centrem Bělehrad, které by se podle předběžné dohody mělo stát partnerem tohoto výjezdu. Jakmile bude jasno v možnostech financování a vzájemné spolupráce zmiňovaných organizací, požádali bychom o grant na podporu kulturních projektů vysílaných do zahraničí na OMV MKČR v březnu 2025.

ZÁVĚREM

Pro mě osobně byla tato rezidence určitě velice přínosná. Potkal jsem mnoho neuvěřitelně kreativních a inspirativních lidí, viděl jsem řadu zajímavých divadelních představení (ačkoliv nakonec pouze jedno bylo skutečně regionální) a po opravdu dlouhé době jsem měl možnost takto koncentrovaně poznávat nové město, novou kulturu. To vše navíc s fantastickým servisem Českého centra v zádech.

Myslím si, že to má velký smysl a že takto vedená manažersko-kurátorská rezidence, resp. jakýkoliv podobně koncipovaný projekt, dokáže mnoha českým uměleckým subjektům napříč žánry pomoci objevit a kontaktovat zahraniční protějšky, ke kterým by se často sami dostávali jen obtížně. Jde ale samozřejmě i o možnost širšího seznámení se s místní kulturní scénou a lokální kulturou obecně. Důležitá je rovněž možnost vykročit na chvíli ze své každodenní rutiny, což umožňuje vidět řešené otázky s odstupem, a navíc v novém, kreativním prostředí získají často jiné priority či nečekaná řešení.

Rozhodně bych tedy jednak moc rád poděkoval Českým centrům a Nové síti za tuto příležitost, druhak bych ale také velice rád podpořil pokračování tohoto (či obdobně koncipovaného) projektu, protože jsem přesvědčen, že dokáže pro mezinárodní kulturní výměnu udělat hodně.

3. 10. 2024
Petr Husička

